

RADNA GRUPA NA TEMU RIBARSTVA I OKOLIŠA ZAVRŠNI DOKUMENT

Budva, 12. svibnja 2011.

Uvod

Ove godine su radne grupe na temu ribarstva i životne sredine objedinjene na zajedničkom sastanku kako bi imale integrisani pristup temi «Integrirana pomorska politika» koja je ustanovljena 2007. godine i koja promovira opštu podršku ideji da je moguće pomiriti rast privredne aktivnosti sa zaštitom životne sredine, kao i razviti simbiotsku vezu između njih, pod uslovom da se unaprijed odrede odgovarajući način upravljanja i prikladni transverzalni mehanizmi.

Evropska komisija je 30. septembra 2010. godine predstavila prijedlog sa kojim se obnavlja finansijska podrška Integriranoj pomorskoj politici. Cilj ovog prijedloga je da se dozvoli Komisiji, zemljama članicama i zainteresovanim stranama iz pomorskog sektora da nastave da djeluju u korist održivog korišćenja mora, okeana i obala. Integrirana pomorska politika podržava integrisani pristup u upravljanju i gazdovanju okeanima, morima i obalama i promovira interakciju između svih politika EU koje se tiču mora. Glasanje na plenarnoj sjednici predviđeno je za jun 2011.

Jadransko more predstavlja odličan primjer morskog područja gdje bi djelovanje ljudi moglo da izvuče iz mora vrijednije ekonomske koristi sa daleko manjim uticajem na ekosistem. Ipak, u ovoj regiji žive zajedno probalne zemlje na različitim stupenima ekonomskog razvoja i sa različitim administrativnim kapacitetima, od kojih sve nijesu članice Evropske Unije.

Integrirana pomorska politika se prvenstveno odnosi na zemlje članice i u ovom trenutku je pokrenula dijalog sa mediteranskim zemljama kako bi raspravljali o zajedničkim temama vezanim za more.

Imajući sve to u vidu, radna grupa na temu ribarstvo- životna sredina podstakla je na razmišljanje o jednom «integrisanom pristupu u korist morskog gazdovanja na Jadranu» tako da je tokom prijepodneva razmatrala temu «Planovi za upravljanje ribarstvom u Jadranskom moru: prijedlozi i projekti», dok se u poslijepodnevnom časovniku raspravljalo o «održivosti vode i resursa: problem otpada».

Rasprava i prijedlozi

- Predstavnic Evropske komisije za DG More izložila je smjernice usvojene od strane integrisane pomorske politike, podvlačeći važnost integracije planiranja privrednih aktivnosti vezanih za more. U tom cilju sektor ribarstva postaje strateški sektor od trenutka kada na njega utiču i kada on utiče na morskou sredinu sa svim aktivnostima koje ga karakterišu. Stoga je finansijski instrument koji promovira Evropska komisija, kao što je FEP (Evropski fond za ribarstvo), namijenjen za davanje podrške aktivnostima koje su vezane za ribarstvo i svim onim koje omogućavaju održivo upravljanje morskou sredinom. U tom pogledu naglašava se važnost FEP-a za upravljanje vadjanjem otpada u morskou sredini od strane ribara.

Pojedini učesnici radne grupe izložili su sljedeća zapažanja i prijedloge:

- Stanje ribljih resursa u Jadranskom i Jonskom moru zahtijeva donošenje efikasnijih urgentnih mjera za ispravno upravljanje ribarstvom, u cilju održivog korišćenja na duži period. Naime, intenzivna eksploatacija je dovela do negativnih trendova za obnovljive resurse što dovodi do smanjenja biomase, promjene strukture zajednica i negativnih promjena u demografskoj strukturi populacije- manja dužina i smanjenje ulova mlade ribe. Takođe su se manifestovali negativni trendovi u pogledu obnavljanja privredno najvažnijih vrsta među obnovljivim resursima. Stoga je neophodno:
 - usvojiti zajedničke mjere zaštite među raznim zemljama Jadransko – Jonskog područja;
 - smanjiti „effort“;
 - proglasiti zaštićenim zonama za ribolov one gdje se riblja populacija obnavlja;
 - podržati inicijativu ADRIAMED-a za proglašenje Jabučne kotline kao zaštićene ribolovne zone za obnavljanje;
 - u okviru Foruma, podržati naučnu saradnju između institucija koje se bave morskou istraživanjima da bi se utvrdio stalni monitoring stanja resursa.

- Stvaranje i implementacija novog modela u upravljanu resursima mora, prekogranični plan upravljanja, koji polazi od već ostvarenih najboljih iskustava i vodi do integrisanog upravljanja morskim ekosistemom, odnosno do zajedničke «gazdovanja na Jadranu». Stoga se predlažu sljedeći posebni ciljevi:
 - Priprema zajedničkih instrumenata za monitoring morskih resursa postoji i radna grupa podržava njen rad
 - Smanjene pritiska na sredinu koja je izložena ribolovu u okviru smjernica PCP-a, koje se zasnivaju na zajedničkoj podjeli i učešću operatera sa pristupom «*bottom up*»
 - Promocija distribucije proizvoda visoke vrijednosti u pogledu kvaliteta i održivosti proizvodnih procesa, kako bi na tržište izašao jadranski proizvod koji posjeduje certifikat o kvalitetu što pokazuje «oznaka za Jadranski kvalitet.»
 - Povećanje samosvijesti operatera na ribljem sektoru u Jadranskom moru tako što se uključuju u prijedloge za strategiju i konkretne akcije u skladu sa pristupom zajedničkog djelovanja.
 - Realizacija Jadranskog pilot-projekta, koji će koristeći resurse iz Jadranskog IPA doprinijeti da se napravi model primjene PCP –a na prekograničnoj homogenoj zoni kao što je Jadransko područje, gdje se uz smanjenje „*effort.a*” putem pažljivijeg i odgovornijeg ulova i uz promociju alternativnih aktivnosti koje su društveno i ekonomski održive, pridružuju mjere koje dovode do značajnog poboljšanja morskog ekosistema.
- Stvaranje task force-a u okviru okruglog stola na temu ribarstva i životne sredine za monitoring stanja uticaja gradskog otpada na morsku sredinu i predlaganje mjera za eliminisanje glavnih izvora zagađenja. Podvlači se , takođe, potreba za većim senzibilitetom u pogledu očuvanja sredine, preko obučavanja i animiranja putem svih raspoloživih instrumenta komunikacije.
-
- Zahtjev Europskoj komisiji da napravi plan akcije koji bi garantovao neophodne fondove za intervencije u slučaju izuzetnih velikih zagađenja gradskim otpadom. Fondovima bi trebalo da se pristupa brzo, bez komplikovane procedure sa tenderima, kako bi se problemi brzo riješili i kako bi se izbjegao negativan odraz na turizam, zdravlje ljudi, pomorski transport i zagađenje morskog dna.
U zemljama koje izlaze na Jadransko i Jonsko more, uvesti sistem upravljanja gradskim otpadom, i aktivirati mjere za senzibilizaciju na temu selektivnog sakupljanja otpada, u svrhu zaštite morske sredine. Svi nivoi vlasti, škole i drugi predstavnici građanskog društva treba da su uključeni.
- Podržati zajednički projekat koji bi odredio sistem upravljanja i kontrole balastnih voda, koji je zajednički i koji dijele sve zemlje koje izlaze na Jadransko more, procjenjujući mogućnost da se to isto predloži u okviru IPA ADRIATIC-a CBC;
- Podržati zahtjev kod (Intrenacionalne pomorske organizacije) OMI da se Jadranska oblast proglašava za posebno osjetljivo morsko područje »(PSSA);
- Ohrabriti Jonsko-Jadranske zemlje da ratifikuju protokol o Integrisanom upravljanju priobalnim zonama (ICZM) iz konvencije u Barseloni (koja je stupila na snagu 24. marta 2011.) kako bi se olakšala prekogranična saradnja za održivo upravljanje obalom i Jadranskim i Jonskim morem. Taj protokol, prvi te vrste u svijetu, daje normativni okvir koji omogućava integrisano prekogranično upravljanje priobalnim ekosistemima.

Pleliminarni zaključci

Radna grupa razmatrala je predložene prijedloge i cijeni objedinjenje radnih grupa na temu ribolova i životne sredine kao podršku pristupu koji je promovisala Pomorska politika Evropske Zajednice.

Osim toga, predstavnik Evropske Komisije za DG More, podvlači činjenicu da je mogućnost za stvaranje Plana za prekogranično upravljanje za Jadransko područje nekompatibilna sa isključivom nadležnošću Evropske UNIJE u smislu člana 3. Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije i sa onim što je utvrđeno Mediteranskim pravilnikom br. 1967/2006. U isto vrijeme, prijedlog za usvajanje Planova za lokalno upravljanje je u skladu sa onim što je predviđeno Evropskim Fondom za ribarstvo (Reg. 1998/2006 član 37.m).